

In deze nieuwe rubriek belichten we steeds een ander thema uit het sportverenigingsleven in Nederland. Dit gebeurt op basis van de cijfers uit de SportAanbiedersMonitor (voorheen Verenigingsmonitor). Sinds 2000 beschikken we over gegevens van een representatief panel van sportverenigingen, zodat we de ontwikkelingen van de sportclubs in ons land kunnen volgen. Deze keer staat in het teken van duurzaamheid, stabiliteit van sportverenigingen.

“ONZE CLUB GAAT NOOIT VERLOREN”

DOOR JANINE VAN KALMTHOUT, MULIER INSTITUUT

Sinds de 19e eeuw heeft Nederland al sportverenigingen. De oudste vereniging in de SportAanbiedersMonitor is een handboogschutterij uit 1848. Deze club viert dit jaar het 165-jarig bestaan. Pim Mulier richtte in 1879 de eerste voetbalclub op, de Koninklijke HFC in Haarlem. De gemiddelde leeftijd van de sportverenigingen is 50 jaar. Hoewel verenigingen niet het eeuwige leven hebben en er elk jaar verenigingen opgeheven worden (maar ook bijkomen), kunnen we toch spreken van een stabiele, duurzame organisatievorm in Nederland. Verenigingen hebben flinke ambities. Zo heeft 90 procent van de clubs een ledengroeiambitie. Die moet met name gerealiseerd worden door ledenwerving, maar ook door het behoud van leden. De meeste verenigingen kennen een stabiele ontwikkeling in het ledental (figuur 1). Driekwart van de sportverenigingen verwacht dat het ledental dat ze de afgelopen jaren hadden ook in de toekomst ongeveer gelijk zal blijven. Vijftien procent van de verenigingen verwacht dat de groei van het aantal leden in het verleden zich door zal zetten in de toekomst. Dat is net iets meer dan het aantal verenigingen dat een daling verwacht. De gemiddelde stijging per vereniging ligt rond vijf leden. Ook de ledengegevens van NOC*NSF wijzen op een geringe groei de afgelopen jaren, tussen 2010 en 2011 een groei van 1 procent.

Stabiliteit alom

Het verenigingsleven in Nederland draait op ongeveer een miljoen vrijwilligers. Als het aan de verenigingen ligt moet de sportvereniging ook van vrijwilligers blijven. Dat beaamt 90 procent van de verenigingsbestuurders. Het werven en behouden van vrijwilligers baart verenigingen al jaren zorgen, maar toch slagen verenigingen er steeds weer in om vrijwilligers aan zich te binden. 80 procent

van de clubs beschikt over voldoende vrijwilligers, een cijfer dat ook de laatste jaren niet is veranderd.

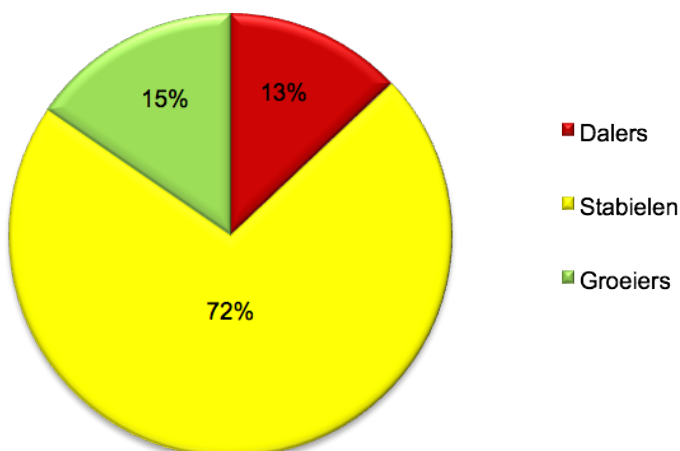
Ook de financiële situatie van verenigingen lijkt stabiel te zijn. Ondanks de economische recessie en dalende sponsorinkomsten en afnemende gemeentelijke bijdragen rapporteert twee derde van de verenigingen een gezonde financiële positie. Ook vóór de economische recessie meldde twee derde van de verenigingen een gezonde financiële situatie.

Steeds meer verenigingen borgen hun beleid en plannen ook voor de toekomst. In 2012 zette 59 procent van de verenigingen hun doelstellingen en plannen op papier (51% in 2008). Ook beschikken meer verenigingen over een duidelijke missie en visie voor de lange termijn (61% in 2008; 69% in 2012).

De helft van de verenigingen ziet de toekomst zonnig in. Twee vijfde van de clubs is wat voorzichtiger maar zeker niet somber over de toekomst. 7 procent is somber gestemd. De verenigingen die tot de ‘dalers’ behoren zijn wat somberder over de toekomst van de club dan de ‘stabielen’ en de ‘groeiers’. Maar zij werken hard aan hun toekomst door onder andere ledenwerving/-behoud en beschikken veelal over voldoende vrijwilligers (figuur 2). Ook deze verenigingen bestaan gemiddeld bijna 50 jaar.

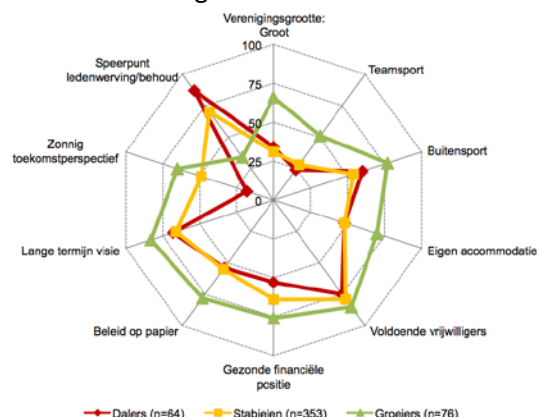
De meeste verenigingen (88%) hebben te maken met problemen, knelpunten in de organisatie van hun sportactiviteiten. Ook deze zorgen zijn de afgelopen jaren niet veranderd. Maar deze problemen zijn voor de meeste verenigingen niet zo groot dat ze het voortbestaan bedreigen. De sportvereniging is een duurzame, stabiele organisatievorm gebleken. “Onze club gaat nooit verloren” is een motto dat past bij heel veel sportverenigingen in Nederland.

Figuur 1 Ledentalontwikkeling

Bron: NOC*NSF/Mulier Instituut SportAanbiedersMonitor 2012

Figuur 2 Kenmerken sportverenigingen op basis van ledentalontwikkeling

Bron: NOC*NSF/Mulier Instituut SportAanbiedersMonitor 2012